

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
T.a.v. dhr. K. Douma (voorzitter)
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp

Verzonden via consultaties@nba.nl

Onderwerp: Eumedion-commentaar op dialoogpaper 'Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR);
De impact van de VOR vanuit het externe accountantsperspectief'

Ref: B24.17

Den Haag, 16 september 2024

Geachte heer Douma,

Eumedion waardeert de gelegenheid om te reageren op het dialoogpaper 'Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR); De impact van de VOR vanuit het externe accountantsperspectief'. De NBA kondigt daarbij aan om de commentaren op en de suggesties bij dit dialoogpaper te zullen gebruiken voor de actualisatie van de NBA-handreiking 1109 ('Accountant en corporate governance informatie'). Wij steunen deze aanpak. De laatste herziening van deze handreiking dateert van 2018. De VOR en de in 2022 herziene Corporate Governance Code (hierna: Code) vormen onzes inziens voldoende redenen om die handreiking na ruim zes jaar aan te passen.

Zoals u weet, is Eumedion één van de schragende partijen Code en was zij ook vertegenwoordigd in de speciale werkgroep Van Manen die in december 2023 overeenstemming bereikte over een tekstvoorstel voor een VOR. Eumedion steunt het VOR-voorstel daarom ten volle. Eumedion meent dat de VOR positief zal bijdragen aan de kwaliteit van het risicomangement van beursvennootschappen en de verantwoording daarover. Wij onderschrijven de voorgestelde verbreding van de bestuursverklaring omtrent risicobeheersing van uitsluitend financiële verslaggevingsrisico's naar ook duurzaamheidsverslaggevings-, operationele en compliancerisico's. Zoals de ervaring uit het verleden heeft geleerd, kunnen materiële risico's zich immers ook buiten de sfeer van financiële verslaggeving bevinden, waarbij niet in de laatste plaats te denken valt aan witwas-, cyberveiligheids- en algemene veiligheidsrisico's.

In plaats van in te gaan op de vragen die in het dialoogpapier zijn opgenomen, kiest Eumedion ervoor om hieronder een aantal algemene reflecties op het dialoogpapier te geven:

1. De werkgroep Van Manen heeft er bewust voor gekozen om de VOR 'principle-based' te laten zijn. De VOR moet niet leiden tot standaardteksten die door elk bestuur van een beursvennootschap kan worden afgetekend. Het gaat juist om het bieden van entiteit-specifieke informatie. Zo moet het bestuur bijvoorbeeld zelf onderbouwen welk niveau van zekerheid de interne risicobeheersings- en controlesystemen geven dat de operationele en compliancerisico's effectief worden beheerst, welk normenkader of raamwerk het bestuur hiervoor heeft gebruikt en de keuze voor dat normenkader of raamwerk motiveert. Ook wordt een bestuur geacht te beschrijven welke eventuele belangrijke tekortkomingen er nog in de systemen zitten en of en hoe deze zullen worden geadresseerd. Deze informatie biedt belanghebbenden (waaronder aandeelhouders en andere kapitaalverschaffers, alsmede werknemers) voldoende handvatten om de discussie over de gewenste risicocultuur binnen de onderneming aan te gaan.
2. Het zou goed zijn als de VOR eenvoudig is te vinden in het bestuursverslag en onderdeel is van het hoofdstuk over risico's en risicomanagement. Eumedion is geen voorstander van nadere interpretaties, nadere voorschriften of gedetailleerde guidance ten aanzien van de totstandkoming, inhoud en onderbouwing van de VOR.
3. Als de accountant een goedkeurende verklaring afgeeft bij de jaarrekening, dan mag de gebruiker ervan uitgaan dat de desbetreffende jaarrekening met een redelijke mate van zekerheid een getrouw beeld geeft van het vermogen en het resultaat van de vennootschap. Om tot een dergelijk accountantsoordeel te komen, ligt het in de rede dat het bestuur ten minste verklaart dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Parallel hieraan moet de accountant van de grotere beursvennootschappen vanaf boekjaar 2024 ten minste een assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid uitvoeren op de in het bestuursverslag opgenomen duurzaamheidsinformatie die voortvloeit uit de richtlijn duurzaamheidsrapportering (CSRD) en de Europese verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsinformatie (ESRS). Om tot een positief accountantsoordeel hieromtrent te komen, ligt het in de rede dat het bestuur van de beursvennootschap ten minste verklaart dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen ten minste een beperkte mate van zekerheid geven dat de duurzaamheidsverslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.
4. Wij gaan ervan uit dat de accountant actief onderzoekt of de totstandkoming, de inhoud en de onderbouwing van de VOR verenigbaar zijn met zijn informatie en kennis verkregen uit hoofde van verrichte werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole en de assurance van de duurzaamheidsinformatie. Een dergelijke actieve onderzoeksplicht veronderstelt dat de accountant niet alleen op zoek gaat naar de bevestiging van de aangeleverde informatie, maar ook onderzoekt of die informatie mogelijk onjuist is.¹ Dat hoort bij de gewenste en vereiste professioneel-kritische instelling van een accountant. Wij gaan er tevens vanuit dat de accountant

¹ In lijn met uw column van 3 september 2024 op Accountant.nl: <https://www.accountant.nl/discussie/columns/2024/9/de-legende-van-de-kachelpook/>

zijn of haar (gedetailleerde) bevindingen uit het onderzoek deelt met het bestuur en de raad van commissarissen en hierover het gesprek aangaat. De bevindingen ten aanzien van het voor de VOR gehanteerde normenkader of raamwerk maken hier onderdeel van uit (zo kan het zijn dat de accountant het gekozen normenkader of raamwerk ziet als zwak, achterhaald, of niet passend bij de specifieke situatie van de vennootschap). Materiële observaties en conclusies uit de 'consistentietoets' verdienen een plek in de controleverklaring (al dan niet in een aparte sectie, zoals nu al ten aanzien van fraude-, compliance- en klimaatrisico's).

5. Het is zeer wel voorstelbaar dat aandeelhouders na de publicatie van de eerste VOR's tijdens de jaarvergadering vragen zullen stellen over de inhoud ervan. Deze vragen zullen in eerste instantie door het bestuur moeten worden beantwoord; het is immers een bestuursverklaring. Eventuele vragen van aandeelhouders over het toezicht op de VOR dienen in eerste instantie door de voorzitter van de auditcommissie te worden beantwoord. Als aandeelhouders vragen hebben over de consistentie tussen de VOR en de bevindingen en de conclusies van de accountant over de onderwerpen die in de VOR aan de orde komen (zoals opgenomen in bijvoorbeeld de controleverklaring of in de presentatie die aan de jaarvergadering wordt gegeven), dan moeten deze worden beantwoord door de accountant. Overigens verwachten wij van de accountant dat hij of zij in de presentatie voor de jaarvergadering proactief zijn of haar belangrijkste observaties bij de VOR opneemt (welke eerder ook al zijn gedeeld met het bestuur en (de auditcommissie van) de raad van commissarissen).
6. Wij gaan ervan uit dat de nieuwe Monitoring Commissie Corporate Governance Code zeker in de eerste jaren van de publicatie van de VOR's in haar monitoring rapporten rapporteert over de inhoud van de VOR's, eventuele knelpunten daarbij en in deze rapporten 'good practices' benoemt. De Monitoring Commissie zal, conform haar taakopdracht, periodiek evalueren of de Corporate Governance Code geactualiseerd moet worden. In een dergelijke evaluatie zal ongetwijfeld ook de VOR worden betrokken.

Wij zijn uiteraard beschikbaar deze brief desgewenst nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Rients Abma

Directeur Eumedion

Zuid Hollandlaan 7

2596 AL DEN HAAG